

Ny fotballbane og aktivitetspark i Båtsfjord

Konsekvensutredning for vegetasjon og flora

Geir Arnesen

Anbefalt referanse:

Arnesen, G: Ny fotballbane og aktivitetspark i Båtsfjord, konsekvensutredning for flora og vegetasjon. Sállir rapport 11.

Nøkkelord:

Skrotemark, Varangerhalvøya, ruderatplanter, slåttemark

Prosjektnummer:

74

Tilgjengelighet:

Åpen

Oppdragsgiver/kontaktperson:

Båtsfjord kommune/Elisabeth Kvivesen

Prosjektansvarlig hos Sállir natur AS:

Geir Arnesen

Sammendrag:

Båtsfjord kommune planlegger en ny fotballbane og aktivitetspark. Planområdet ligger i all hovedsak på en eldre steinfylling som ligger oppå et fjæreområde. En liten flekk av naturlig overflate stikker opp av steinfyllinga i kanten av planområdet. Dette lille delområdet har etter all sannsynlighet vær slåttemark, og bærer fremdeles preg av dette. Det er også en mindre areal som ikke er fylt igjen og der sjøen flør inn gjennom rør. Dette sjøbunnsarealet er sterkt påvirket og eutrofiert fordi det innestengt og har ubetydelig verdi for naturmangfold. Det gjelder også steinfyllinga som er under gjengroing med ruderatplanter.

Det lille fragmentet med antatt slåttemark får «stor verdi eller høy forvaltningsprioritet» i henhold til metodikken fordi naturtypen slåttemark er rødlistet i kategori «kritisk truet» (CR). Konsekvensgraden for naturmangfold av detaljreguleringen avhenger nesten kun av hva en legger av planer for denne delen av planområdet. Hvis en tar vare på det og slår det kan tilstanden forbedres og planen kan som helhet få positiv konsekvensgrad for naturmangfold. Hvis en derimot bygger den ned vil planen føre til «alvorlig miljøskade» i henhold til metodikken.

Forord

Sállir natur AS har på oppdrag for Båtsfjord kommune utarbeidet en enkel konsekvensutredning for tema naturmangfold med vekt på flora og vegetasjon i forbindelse med regulering av ny fotballbane og aktivitetspark i Båtsfjord. Elisabeth Kvivesen ved Båtsfjord kommune takkes for oversendt informasjon i form av plantegninger og fotografier av området.

Innhold

1	INNLEDNING	5
2	UTBYGGINGEN	5
3	METODE	7
4	RESULTATER	7
4.1	INDELING I DELOMRÅDER	7
4.2	VERDIVURDERING AV DELOMRÅDER	7
4.2.1	<i>Delområde 1 Eufotisk marin sedimentbunn</i>	7
4.2.2	<i>Delområde 2 Semi-naturlig eng (slåttemark)</i>	8
4.2.3	<i>Delområde 3 Sterkt endret fastmark med løsmassedekke</i>	9
4.3	KOMMENTARER TIL STATSFORVALTERENS BREV OM MULIG FOREKOMST AV RØDLISTEDE KARPLANTER I PLANOMRÅDET	10
4.4	VIRKNINGER OG KONSEKVENSER AV TILTAKET.....	11
4.4.1	<i>Delområde 1</i>	11
4.4.2	<i>Delområde 2</i>	11
4.4.3	<i>Delområde 3 Sterkt endret fastmark med løsmassedekke</i>	12
4.5	SAMLET KONSEKVENNS FOR NATURMANGFOLD	12
5	KILDER	13

1 Innledning

Det planlegges fotballbane og tilhørende installasjoner som stier og adkomstveier i området som kalles Foma i Båtsfjord. Behovet for ny fotballbane oppstår fordi skolen må utvides og det er ønskelig å bruke arealet der den gamle fotballbanen er som ligger inntil skolen. Som tilsvar til kunngjøringen om oppstarten av detaljreguleringen kom det inn brev fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark der det redgjøres for at reguleringen kan medføre vesentlige virkninger for miljø og samfunn og dermed skal konsekvensutredes. Virkningene det siktes til er mulige konflikter med vokseplasser for rødlistede karplanter som i følge data Artskart kan være lokalisert i området.

Sállir natur AS har i den forbindelse utarbeidet en konsekvensutredning med tanke på å klargjøre konfliktnivået med vegetasjon og flora som forårsakes av reguleringen. Siden problemstillingen som har utløst KU og konklusjonen er veldig klar er oppsettet for konsekvensutredningen noe forenklet.

2 Utbyggingen

Figur 2.1 Oversiktskart over Båtsfjord sentrum og lokalisering av planområdet indikert med rød sirkel.

Figur 2.2 Flybilde med avgrensning av planområdet. Illustrasjonen er utarbeidet av WSP Norge AS. Innfelt er flybildet av det samme området fra 1970 som viser at nesten hele arealet var sjøbunn i fjæresonen. Den avlange øya er sprengt vekk og kun den sørlige delen er igjen som en tungeformet grønt område midt i det store bildet.

Figur 2.3 To ulike forslag til plassering av fotballbane i planområdet. Figuren er utarbeidet av WSP Norge AS.

Utbyggingen planlegges på det som hovedsakelig er en steinfylling som i flere omganger har blitt generert mellom den opprinnelige øya Storholmen og fastlandet. Området har fått tilnavnet Foma og har en del nyere forretningsbygg og lager. I sør og øst på fyllinga er det også to forskjellige hotell og camping.

3 Metode

Utredningen er utarbeidet i henhold til fremgangsmåten angitt i «Veileder om konsekvensutredninger for klima og miljø» som finnes på Miljødirektoratets nettsted. Det vises til miljodir.no for en detaljert innføring. I korthet går metoden ut på at området som blir antatt påvirket av planene avgrenses i ulike naturlig avgrensede delområder basert på økologiske forhold. For hver av delområdene kommer en frem til en verdi for naturmangfold basert på gitte kriterier og videre vurderes tiltakets omfang og virkning på verdiene og konsekvens utledes som en funksjon av dette for hvert av delområdene.

4 Resultater

4.1 Inndeling i delområder

For tiltaket ved Foma er det avgrenset tre delområder. Det er selve steinfyllinga som utgjør mesteparten av arealet. Videre er en liten flekk av et opprinnelig beite- eller slåtteeområde identifisert, og til slutt er en gjenværende sjøbunnsområde som enda ikke er fylt igjen identifisert som et tredje område.

4.2 Verdivurdering av delområder

4.2.1 Delområde 1 Eufotisk marin sedimentbunn

Dette er et restområde av det tidligere strandområdet som hele arealet ved Foma var en del av. Det er snakk om et totalareal på ca 6,3 dekar. Siden arealet er innestengt av innfylte sedimentmasser og kun har kontakt med sjøen via et smalt rør er det dårlig utskiftning av vannmassene. Avrenning inn i «bassenget» har trolig også noe betydning for at området fremstår som totalt dominert av begroingsalger. Tilstanden må sies å være svært dårlig og arealet har ingen verdi som naturområde.

4.2.2 Delområde 2 Semi-naturlig eng (slåttemark)

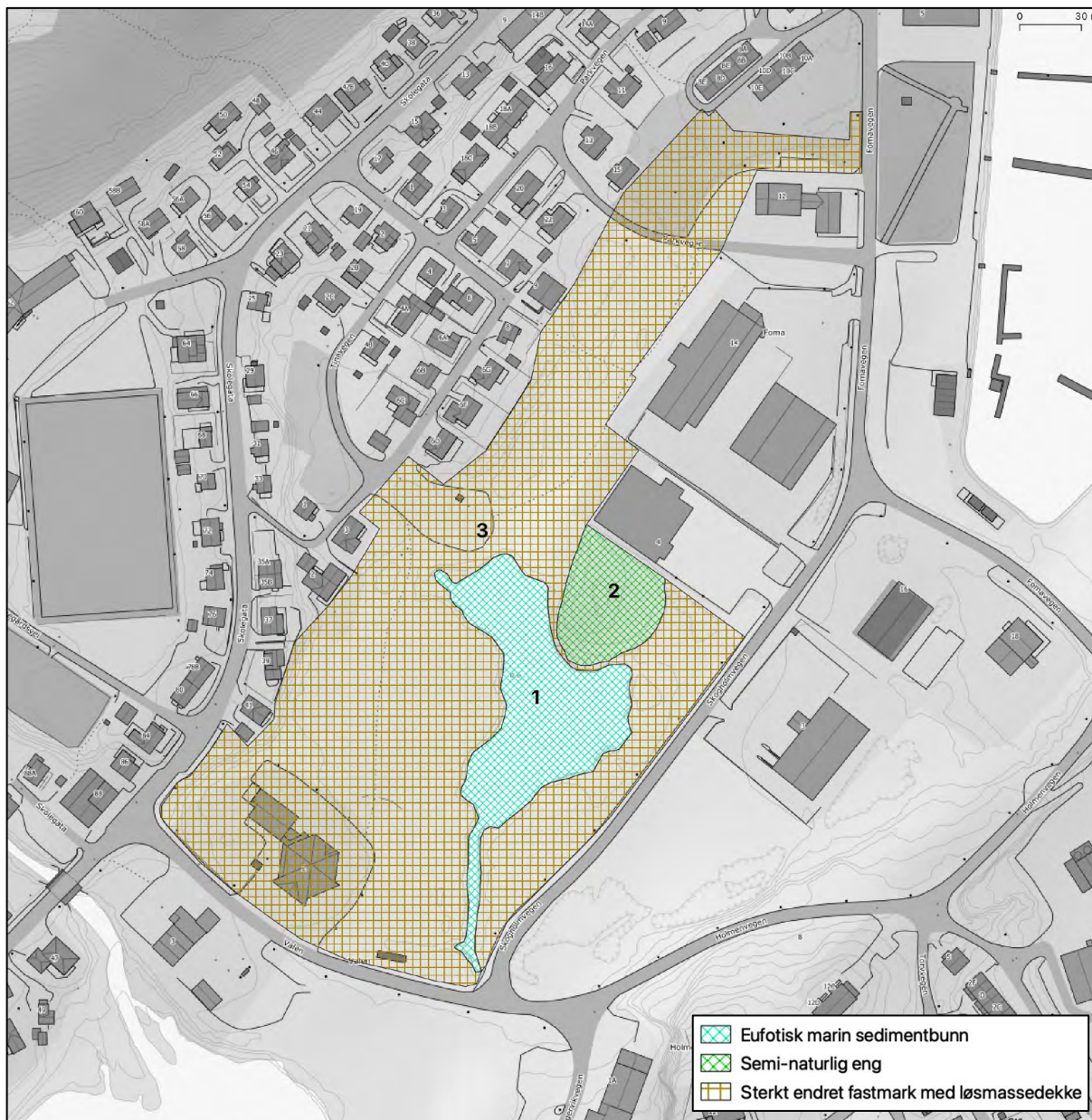
Figur 4.1 Parti fra det gamle engområdet som ligger mellom rema 1000 og området med gammel sjøbunn (brakkvann). Områdets beskaffenhet (uten steiner og jevn overflate) tyder på at det ble brukt til slåttemark. Foto: Geir Arnesen

Dette er et restområde av det som var en avlang holme som strakte seg videre nordover inn i det området der rema 1000 ligger i dag. Trolig ble holmen brukt til slått, og restområdet bærer fremdeles preg av dette. Arealet klassifiseres derfor som semi-naturlig eng med slåttepreg i en brakkleggingsfase. Utformingen er intermedier eng med klart hevdpreg. Tilstanden for akkurat dette arealet betegnes som moderat/god i henhold til Miljødirektoratets instruks for kartlegging av natur. All semi-naturlig eng er rødlistet i kategori VU (sårbar), og slåttemark er rødlistet som kritisk truet (CR). Vi kjenner ikke historien til akkurat dette området, men beskaffenheten til området med slett overflate, uten steiner og nærhet til bebyggelsen indikerer sterkt at det har vært slåttemark. Fragmentet i dette området er på snaut 2,5 dekar og har typisk flora for enger med moderat næringstilgang i denne regionen: Ryllik, engkvein, engsoleie, fuglevikke, små-engkall, sølvbunke innimellom, seterrapp, engsyre, skogstorkenebb, vanlig arve, engkransmose i bunnen, rødsvingel, gullris og løvetann er vanlige arter. Hundekjeks og geitrams er gjengroingsarter som begynner å komme inn langs kanten av arealet.

Semi-naturlig eng og slåttemark kartlegges i henhold til Miljødirektoratets instruks for naturkartlegging, og i henhold til den metodikken oppnår denne forekomsten lav lokalitetskvalitet. Tilstanden vurderes som moderat til god, men siden det kun er en svært liten og isolert flekk med begrenset artsmangfold blir konklusjonen «lav lokalitetskvalitet».

Når det gjelder verdivurderingen blir likevel denne «Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet» i henhold til Miljødirektoratets retningslinjer for verdisetting av natur. Dette er fordi slåttemark er en kritisk truet naturtype i henhold til rødlista for naturtyper. Selv lokaliteter med lav kvalitet skal verdisettes slik. Se «Verditabell for naturmangfold» i steg 2 av konsekvensvurderings-prosessen.

Figur 4.2 Identifiserte delområder i planområdet ved Foma (1-3).

4.2.3 Delområde 3 Sterkt endret fastmark med løsmassedekke

Nesten hele dette området ligger på den tidligere omtalte steinfyllinga. Noen fragmenter i sørvest er kanskje også på eldre fastmark som er overflatebearbeidet med planering, asfaltering, bygninger med mer. Området har ligget brakk lenge og fått en høyvokst flora med typiske arter på skrotemark slik som geitrams, hundekjeks, åkersnelle, høymole, sølvbunke, kvitkløver, småengkall, følblom, hestehov, grønnvier, ryllik, marikåpe (ubestemt), groblad, tunrapp, stornesle, reinfann, seterrapp, løvetann, rødkløver og engsoleie. Engkransmose

dominerer der bunnsjiktet er utviklet. Arter som er vanligere i naturområder finnes også spredt og tyder på at arealet har ligget lenge og grodd igjen. Eksempler på dette er vanlig arve, rødsvingel, setervier, skogstorkenebb, sveve (ubestemt), grønnvier, fuglevikke, skogrørkvein, seterrapp eller fjelltimotei, engkvein, krekling. Inn mot boligbebyggelsen er det en rand med høyere vierbusker av setervier og grønnvier. Sibirvalmue finnes også langs veien mellom det sekskantede bygget og rema 1000. Dette er en fremmedart som er vurdert å ha potensielt høy risiko for spredning. Den bør derfor fjernes.

Området har ubetydelig verdi som naturområde.

Figur 4.3 Gjengroing på steinfyllinga i delområde 3. Foto: Geir Arnesen

4.3 Kommentarer til statsforvalterens brev om mulig forekomst av rødlistede karplanter i planområdet

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har i brev uttrykt bekymring for at det kan være konflikt med forekomster av fire navngitte arter av karplaner. I henhold til artskart (artsdatabanken.no) er det registrert fire rødlistede karplanter ved området rundt Foma:

Polarsoleie (*Ranunculus sulphureus*). Et av funnene er fra 1969 og et annet er oppgitt å være fra 1993. Presisjonen til koordinatfestingen er satt til å være hhv. drøyt 1000 meter og 1500 meter. Usikkerheten er imidlertid en tolkning av personen som har digitalisert dataene fra herbarieetiketter og den kan være mye større. Teksten indikerer bare «Båtsfjord», og det vil bør sannsynligvis settes en vesentlig større usikkerhet. Det er ikke sikkert om det refererer seg

til tettstedet, kommunen eller regionen. Det er derfor svært stor usikkerhet knyttet til hvor arten egentlig vokser i dette området. Arten har generelt en arktisk utbredelse og finnes kun spredt i Nord-Norske fjellområder i kalkrike moderate snøleier. Det er ikke kjent at den kan etablere seg som ugras på midlertidige habitater slik som i planområdet. Det virker helt usannsynlig at arten skal finnes her, og at prikken i artskart havner innenfor planområdet er bare en tilfeldighet. Polarsoleie er derfor ikke et tema når det gjelder planområdet ved Foma og en bør se bort i fra disse plantefunnene i den forbindelse.

Finnmarksreverumpe (*Alopecurus pratensis* ssp. *alpestris*). Denne stedeagne underarten av den innførte slektningen engreverumpe er påvist i lia ovenfor Båtsfjord sentrum. Arten vokser vanligvis i flommark og grasdominert mark langs elver og vassdrag i et par delområder i Finnmark. Det er helt usannsynlig at den skal dukke opp i planområdet.

Kalklok (*Cystopteris alpina*) vises med en prikk på kartet i nedre deler av Neptundalen ca 1,5 km sør for planområdet. Funnet er fra 1956, og det står i teksten at det er fra «Båtsfjord, vid Inre Allosjokkas nedre lopp». Allosjokka er det annet navn på elva Stuoraleakši som munner ut i Kongsfjorden nordvest for Båtsfjord. Denne lokaliteten er derfor feiltolket i forbindelse med digitalisering av herbarieetiketten. Kalklok vokser i bergsprekker av svært kalkrikt berg og er utelukket i planområdet.

Kalkarve (*Arenaria pseudofrigida*) er funnet på Marifjell drøyt 1,6 km sør for planområdet. Denne arten vokser i kalkrik grus rundt Båtsfjord og er relativt vanlig i dette området. Det er imidlertid de eneste kjente forekomstene i landet hvis en ser bortsett fra Svalbard der arten også er ganske vanlig. Det er kanskje ikke helt utenkelig at den kunne komme inn også på en etablert steinfylling hvis det var kalkrikt nok, men den ble ikke påvist under befaringene som var relativt grundige, og det ville i så fall vært en sporadisk og midlertidig forekomst i et habitat i endring.

Konklusjonen er at floraen i planområdet er triviell og i all hovedsak preget av gjengroing med vanlige «ugress» på en steinfylling. Unntaket er engvegetasjonen i delområde 2.

4.4 Virkninger og konsekvenser av tiltaket

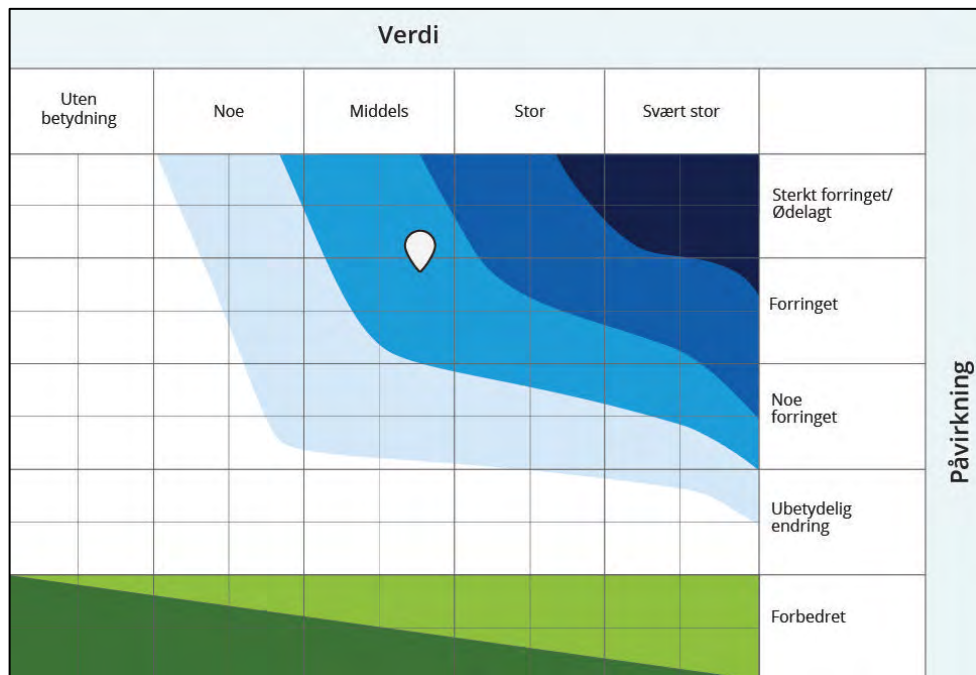
4.4.1 Delområde 1

Tiltaket består i en igjenfylling av restområdet med marin bunn. Siden verdien er vurdert som ubetydelig blir det ingen nevneverdige negative konsekvenser.

4.4.2 Delområde 2

Vi kjenner ikke de detaljerte planene for dette området. Det verst tenkelige scenariet er at området sprenges vekk og planeres ut. Det vil si at den i henhold til metodikken må betegnes som «sterkt forringet». Når en bruker konsekvensvifta blir resultatet da «Alvorlig miljøskade for området» siden arealet har stor verdi eller høy forvaltningsprioritet. Hvis området derimot ikke berøres blir konsekvensgraden vesentlig redusert. Det er også en mulighet for å forbedre tilstanden i dette delområdet hvis det kan hevdes med slått i midten av august og høyet

fjernes. En vil da med relativt enkle midler kunne tilbakeføre arealet til det slåttearealet det en gang var og tilstanden vil forbedres. Det vil også kunne bli et fint og åpent område som kanskje kan skape en viss interesse for aktiviteten i området i gammel tid hvis det legges til rette for dette med enkel informasjon. En slik bruk er kanskje ikke en utenkelig kombinasjon med arealets bruk som aktivitetspark.

Figur 4.4 Konsekvensvifta i miljødirektoratets metodikk for å utlede konsekvens. Den hvite markøren er et eksempel. Slåttemarka i planområdet har «stor verdi», mens påvirkningen avhenger sterkt av planene som legges for akkurat dette arealet i detaljreguleringen.

4.4.3 Delområde 3 Sterkt endret fastmark med løsmassedekke

Området har ubetydelig verdi for naturmangfold det blir derfor ingen negativ konsekvensgrad. Fjerning av sibirvalmue vil være positivt.

4.5 Samlet konsekvens for naturmangfold

I henhold til metodikken skal det vurderes samlet konsekvensgrad. I denne utredningen er det egentlig bare den lille slåttemarka som påvirker utredningen, og konklusjonen avhenger i all hovedsak hva en bestemmer å gjøre med dette området. Det kan gi alt fra forbedret tilstand til alvorlig miljøskade.

5 Kilder

Artskart (artsdatabanken.no)

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge

Hovstad, K. A., Johansen, L., Arnesen, G., Svalheim, E. og Velle, L. G. (2018). Semi-naturlige naturtyper. Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Miljødirektoratet 2021. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. Miljødirektoratet Veileder M-1930. 374 s.

Miljødirektoratet 2021. Veileder for Konsekvensutredninger for klima og miljø. Miljødirektoratet Veileder M-1941. (mildir.no)

Sállir rapport er et elektronisk tidsskrift der Sállir natur AS publiserer oppdragsrapporter. Sállir natur AS er et naturfaglig konsultentselskap med base i Tromsø. Vi er eksperter på nordområdene og Arktis.

Kontaktinformasjon:

Fjordveien 166
9107 KVALØYA
Org.nr 924 582 022

www.sallirnatur.no

